

PORADNIK:

Środki na realizację projektów wspierających rozwój dzieci na terenach wiejskich

Justyna Matusiak

Zacznijmy od krótkiej historii.

Ferdinand Cheval, listonosz mieszkający w małym miasteczku we Francji, postanowił zbudować pałac. Swoje marzenie realizował konsekwentnie przez 33 lata. Przez cały ten czas zbierał kamienie, które leżały w okolicy. Na miejsce przeznaczenia przynosił je w koszach lub wozził taczka. Pałac budował wiedziony intuicją i własnymi wyobrażeniami na jego temat. Mawiał, że ludzie brali go za obłąkanego, który nosi kamienie do swego ogrodu. „Wyśmiewano mnie i krytykowano, ale mój obłąd nie był traktowany jako zaraźliwy i niebezpieczny, to nie było powodu, żeby nasyłać na mnie lekarzy i mogłem w spokoju oddawać się swojej namiętności.” Dziś pałac Ferdinanda Chevala wpisany jest na francuską listę zabytków i uznany za dzieło wyprzedzające surrealizm w architekturze.

Historię przedstawiam po to, by dać Państwu przykład wytrwałości w realizowaniu marzeń. Czytając ten poradnik, każdy z Was ukrywa w sobie jakieś pragnienie, jakiś nieśmiały pomysł, który czeka na realizację, myśli o konkretnych dzieciach, którym chciałby pomóc. W poradniku zostały zaprezentowane fundusze dostępne w kraju, służące wspieraniu rozwoju dzieci z obszarów wiejskich. Opisywane programy dotacyjne nie są niezmiennie i należy je śledzić na bieżąco, stąd pod każdym z nich znajdują się wskazówki dotyczące tego, gdzie należy szukać dodatkowych informacji. Niech ten poradnik będzie pierwszym kamieniem pod budowę projektu Waszych marzeń.

Przyjemnej lektury!

SPIS TREŚCI:

- 1. Gmina, powiat, urząd marszałkowski, czyli najciemniej pod latarnią.....s.4**
- 2. Co tam Panie w polityce? – środki ministerialne.....s.8**
- 3. Fundacje, stowarzyszenia i instytucje dotacyjne działające na terenie kraju.....s.11**
- 4. Europejskie programy dotacyjne.....s.23**

1. Gmina, powiat, urząd marszałkowski, czyli najciemniej pod latarnią☺

Wasze gminy i powiaty dysponują środkami publicznymi, które mogą być przeznaczane na tzw. dotacje celowe. Dotacje te są związane z realizacją zadań jednostek samorządu terytorialnego, a więc działań w zakresie promocji kultury, ekologii, ochrony środowiska, a także szeroko pojętego rozwoju społeczności lokalnej. Ponadto, w każdej z gmin w Polsce powinien funkcjonować dokument określający zasady współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi. Jedną z form takiej współpracy jest zlecenie przez samorząd wykonywania niektórych zadań publicznych. W tym celu ogłaszane są otwarte konkursy ofert na realizację wybranych zadań.

W ich ramach można realizować na przykład projekty związane z edukacją dzieci w ramach różnych dziedzin: kultury, sztuki, muzyki czy ekologii. Wspierane są też projekty integracyjne i aktywizujące społeczność lokalną (np. organizacja imprez kulturalnych). Zakres działań jest szeroki, a środki te służą dofinansowaniu projektów z różnorodnych dziedzin.

Kto może otrzymać dotację?

M.in. podmioty, które nie są zaliczane do sektora finansów publicznych i nie działają w celu osiągnięcia zysku, w tym organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego. Cel działania tych podmiotów powinien być zbieżny z celami publicznymi realizowanymi przed gminę, powiat czy województwo w zakresie, w jakim podmioty te ubiegają się o przyznanie dotacji.

Gdzie szukać informacji?

Informacji na temat otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych oraz programu współpracy samorządu gminnego, powiatowego czy wojewódzkiego z organizacjami pozarządowymi w danym roku należy szukać na stronach internetowych urzędów gmin, powiatów, województw, w BIP oraz na tablicy ogłoszeń w urzędach.

Fundusz Sołecki

W kwietniu 2009 r. weszła w życie Ustawa o Funduszu Sołeckim. Ustawa zakłada, że za pośrednictwem funduszu sołectwa będą mogły pozyskiwać środki na lokalne przedsięwzięcia oraz wspierać inicjatywy swoich mieszkańców. Pozwoli to wspólnotom wiejskim bardziej efektywnie dysponować publicznymi środkami. Fundusz Sołecki to bowiem nic innego, jak pieniądze w budżecie gminy zagwarantowane dla sołectwa. Ilość pieniędzy dla sołectwa jest uzależniona od budżetu gminy.

Pieniądze z Funduszu Sołeckiego można przeznaczyć na realizację tych zadań gminy, które będą służyły poprawie życia mieszkańców danego sołectwa, a także usuwania skutków klęsk żywiołowych. To, co dane sołectwo może faktycznie zrobić, będzie zależało od wysokości środków finansowych, które będą w jego dyspozycji. Jeżeli mieszkańcy sołectwa zdecydują, to mogą wspomóc wykonanie konkretnych zadań – w tym poprzez własną pracę (społeczną).

By zatwierdzić projekt, zwołane musi zostać zebranie wiejskie, na którym zostanie uchwalony wniosek o przyznanie środków z Funduszu Sołeckiego. Wniosek może być uchwalony z inicjatywy sołtysa, rady sołeckiej lub co najmniej 15. pełnoletnich mieszkańców sołectwa. We wniosku należy wskazać, co mieszkańcy chcą zrobić (wraz z uzasadnieniem słuszności podjętych działań), oraz podać przewidywany koszt tych prac. Należy pamiętać, aby wysokość kosztów wskazanych we wniosku nie była wyższa niż ta, która została

określona dla danego sołectwa. Informacja o wysokości przysługujących na sołectwo wniosków będzie przekazana przez wójta sołtysom w terminie do 31 lipca każdego roku. Uchwalony wniosek sołtys przekazuje wójtowi w terminie do dnia 30 września roku poprzedzającego rok, w którym chcemy otrzymać pieniądze.

Przykładowe projekty: utworzenie miejsc zabaw dla dzieci, doposażenie biblioteki oraz warsztaty czytelnicze dla najmłodszych, organizacja Dnia Dziecka czy też organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci (sportowych, językowych, muzycznych itp.).

Kto może otrzymać dotację?

Sołectwa położone na terenie gmin, w których funkcjonuje Fundusz Sołecki.

Gdzie szukać informacji?

Sprawdzaj ogłoszenia na stronie internetowej urzędu gminy, pytaj pracowników urzędu gminy, a także sołtysa.

<http://funduszesoleckie.pl/> - w zakładce Poradnik Funduszu Sołeckiego

Lokalne Organizacje Grantowe (LOG)

LOG co roku ogłaszają konkursy grantowe w ramach programu „**Działaj Lokalnie**”. To program Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowany od 2000 roku przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce. Jego celem jest aktywizowanie lokalnych społeczności wokół różnych celów o charakterze dobra wspólnego. Program jest finansowany ze środków Polsko - Amerykańskiej Fundacji Wolności. Dodatkowo, dotacje oraz koszty realizacji lokalnych konkursów grantowych są częściowo wspierane przez samorządy, firmy, lokalne organizacje pozarządowe oraz mieszkańców.

Sieć LOG obejmuje stowarzyszenia oraz fundacje wyłaniane w otwartych konkursach. Obecnie liczy 52 członków. Co roku LOG organizują na swoim terenie lokalne konkursy grantowe – w ramach każdego z nich dofinansowanych jest około 10 projektów. Dotacje mogą być wykorzystywane na projekty związane m.in. z:

- nauką, edukacją, oświatą i wychowaniem,
- kulturą, sztuką, ochroną dóbr kultury i tradycji,
- wypoczynkiem dzieci i młodzieży,
- ekologią i ochroną zwierząt, ochroną dziedzictwa przyrodniczego,
- upowszechnianiem i ochroną wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich,
- działaniami wspomagającymi rozwój demokracji,
- promocją i organizacją wolontariatu,
- działalnością charytatywną,
- działalnością wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.

Przykładowe projekty realizowane dzięki pozyskaniu dofinansowań w ramach programu Działaj Lokalnie to:

1. tworzenie miejsc aktywnego wypoczynku i rekreacji dla dzieci (boisk, placów zabaw);
2. organizacja festynów i uroczystości szkolnych i gminnych z udziałem najmłodszych;
3. spotkania z poezją, bajką, powieścią oraz warsztaty rozwijające młode talenty;
4. organizacja turniejów sportowych;
5. modernizacja sal pod świetlice, biblioteki, centra kultury.

Więcej informacji o realizowanych projektach możecie znaleźć klikając na stronie głównej programu w MAPEŃ PROJEKTÓW.

Kto może otrzymać dotacje?

Organizacje pozarządowe i grupy nieformalne.

Wysokość dotacji: do 6 tys. zł

Gdzie szukać informacji?

Sprawdź, czy Twoja miejscowość jest objęta działaniem lokalnej organizacji grantowej i/lub funduszu lokalnego i w jakich terminach można składać wnioski np. do Programu „Działaj Lokalnie”. Szukaj swojej organizacji grantowej pod następującymi adresami: Twoja Lokalna Organizacja Grantowa: www.dzialajlokalnie.pl - wejdź na mapę LOG i znajdź swoje województwo.

Osoba do kontaktu: Iwona Olkowicz - i.olkowicz@filantropia.org.pl

Fundusze Lokalne

Fundusze Lokalne funkcjonują jako organizacje pozarządowe (stowarzyszenia bądź fundacje), gromadzą środki finansowe od różnorodnych darczyńców na finansowanie lokalnych inicjatyw obywatelskich, w tym także na rozwój najmłodszych. Przyznają wsparcie w ramach konkursów dotacyjnych.

Każda z tych organizacji ma swój obszar działania (od 4 gmin do kilku powiatów), z którego może przyjmować wnioski o dotację. Posiada własne regulaminy konkursów dotacyjnych i terminy przyjmowania wniosków. Dotacje przyznawane są wyłącznie na poziomie lokalnym.

Fundusze Lokalne są otwarte na różnorodne potrzeby - zarówno darczyńców, jak i społeczności, więc przyznawane dotacje i granty mogą wspierać działania w szerokim zakresie, takim jak:

- zdrowie i edukacja mieszkańców, pomoc społeczna,
- rozwój kultury i zachowanie tradycji, ochrona środowiska,
- sport, aktywizacja mieszkańców i środowisko.

Obecnie w Polsce działa 19 Funduszy Lokalnych. 18 na 19 funduszy lokalnych realizuje programy stypendialne dla młodych, uczących się osób – dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych, średnich oraz studentów. 19 funduszy przyznaje dotacje w ogłaszanych publicznie konkursach grantowych, własnych bądź o zasięgu ogólnopolskim. Wiele funduszy lokalnych realizuje programy stypendialne we współpracy z innymi organizacjami i instytucjami. Są to między innymi:

- Program „Równe szanse” – program stypendialny, którego celem jest zwiększenie dostępu do edukacji młodzieży z mniejszych miejscowości i uboższych środowisk oraz wyrównywania szans edukacyjnych,
- Program „Działaj Lokalnie”,
- „Agrafka” – program stypendialny dla uzdolnionej młodzieży z małych miejscowości, realizowany we współpracy z Akademią Rozwoju Filantropii w Polsce.

Do stałych programów należą też programy grantowe dla dzieci i młodzieży rozstrzygane w drodze konkursów, wsparcie finansowe ciekawych pomysłów w szkołach, ośrodkach kultury i organizacjach.

Kto może otrzymać dotacje?

Organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną, lokalne instytucje, grupy nieformalne, w imieniu których wnioski złoży organizacja pozarządowa lub instytucja publiczna posiadająca osobowość prawną, a także instytucje, które otrzymają specjalne pełnomocnictwo od zwierzchnich organów do przeprowadzenia planowanych działań (szkoła, dom kultury, biblioteka, klub sportowy itd.).

Gdzie szukać informacji?

www.funduszelokalne.pl - szukaj w zakładce: o Federacji / Raporty z Działalności – w raporcie z 2008 roku znajdziesz adresy wszystkich Funduszy wraz z wyczerpującym opisem ich działalności.

Lokalne Grupy Działania (LGD)

Lokalne Grupy Działania (z ang. LAG - Local Action Group) są odpowiedzialne za tworzenie strategii rozwoju lokalnego dla danego terytorium oraz za wydatkowanie na terytorium, na jakim funkcjonują, dotacji przyznanej na realizację strategii. Podstawą prawną funkcjonowania są ustawy: o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich oraz o stowarzyszeniach. Członkami LGD mogą być m.in. przedstawiciele samorządów gmin, placówek oświaty, kultury, parafii, organizacji i stowarzyszeń działających na danym terenie, firm, spółdzielni itp., a także np. przedstawiciele poszczególnych miejscowości. Na terenie danej gminy może funkcjonować tylko jedna taka grupa. LGD powinna być zarejestrowana jako stowarzyszenie (z pewnymi wyjątkami) w KRS, posiadać statut i wybrane władze: radę, zarząd, komisję rewizyjną. Najważniejszym gremium decyzyjnym LGD jest zgromadzenie członków.

W ramach swoich działań LGD corocznie ogłaszają konkursy grantowe. Zwykle rozdawane są niewielkie granty. Dowiedźcie się, czy Wasza gmina leży na terenie działania LGD (można o to zapytać pracowników Urzędu gminy), a potem monitorujcie, czy i kiedy Wasze LGD ogłasza konkursy grantowe. Zwykle, dotacje przyznawane są na bardzo różnorodne działania, od niewielkich działań modernizacyjnych (remont pomieszczeń, zakup wyposażenia) przez ekologiczne (sadzenie drzew i krzewów, projekty informacyjne w zakresie ekologii) po tzw. projekty miękkie czyli warsztaty dla najmłodszych, zajęcia pozalekcyjne, zajęcia terenowe.

LGD funkcjonują jako element działań **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)**, w ramach osi IV PROW: „**Leader**”, której celem jest budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację mieszkańców oraz przyczynienie się do powstawania nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich, a także polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja.

Gdzie szukać informacji?

Szczegółowe informacje dotyczące naboru, w tym kryteria wyboru operacji i wykaz niezbędnych dokumentów wraz z formularzem wniosku o przyznanie pomocy, dostępne są w siedzibach oraz na stronach internetowych instytucji będących Lokalnymi Grupami Działania w Waszym regionie, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi: www.minrol.gov.pl oraz odpowiednich Urzędów Marszałkowskich.

2. Co tam Panie w polityce? – środki ministerialne

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Program Rządowy „Radosna Szkoła”

Celem programu jest stworzenie sześć- i siedmioletnim dzieciom rozpoczynającym naukę w szkole bezpiecznych warunków organizowanych zajęć. W ramach programu Radosna Szkoła organy prowadzące szkoły otrzymują dofinansowanie na wyposażenie miejsc zabaw dla dzieci w pomoce dydaktyczne oraz urządzenie szkolnych placów zabaw. Koszt całego programu wynosi 2 miliardy 438 milionów złotych, z czego 1 miliard 278 milionów złotych pochodzić będzie z budżetu państwa, a 1 miliard 160 milionów złotych stanowić będzie finansowy wkład własny organów prowadzących. Plan budżetowy programu zakłada coroczne dofinansowania (do 2014r.). Wymagany jest wkład własny (finansowy lub rzeczowy) obejmujący przygotowanie sali w szkole, która stanie się miejscem zabaw dla dzieci, a także wkład własny w wysokości co najmniej 50% kosztów utworzenia lub modernizacji szkolnych placów zabaw. Wnioski na projekty realizowane w 2010 r. należało składać do 10 X 2009 r. Nabór kolejnych jest planowany w tym roku. Warto odwiedzać stronę ministerstwa, bo nie został podany jeszcze dokładny termin naboru wniosków.

Kto może otrzymać dotację?

Organy prowadzące szkoły publiczne i niepubliczne podstawowe i ogólnokształcące oraz muzyczne I stopnia.

Wysokość dotacji:

Dla szkół małych (szkoły małe to takie, w których liczba uczniów w klasach I – III wynosi od 1 do 69):

6 tys. zł – na zakup lub zwrot kosztów za zakup pomocy dydaktycznych do miejsc zabaw

63 850 tys. zł – na utworzenie lub modernizację placu zabaw

Dla szkół dużych (szkoły duże to takie, w których liczba uczniów w klasach I – III wynosi 70 i więcej osób):

12 tys. zł – na zakup lub zwrot kosztów za zakup pomocy dydaktycznych do miejsc zabaw

115 450 tys. zł - na utworzenie lub modernizację placu zabaw

Gdzie szukać informacji?

www.radosnaszkola.men.gov.pl

*Na stronie Ministerstwa (www.men.gov.pl) znajdują Państwo także rady, jak założyć punkt przedszkolny KROK PO KROKU. Warto się także zapoznać z nowelizacją ustawy o systemie oświaty uchwaloną w dniu 7 września 2007 r. (Dz. U. Nr 181, poz. 1292), która umożliwiła poszerzenie sieci przedszkoli o inne formy wychowania przedszkolnego, co pozwoliło na zwiększenie liczby miejsc, w których realizowane jest wychowanie przedszkolne, a także na dostosowanie oferty przedszkolnej do potrzeb mniejszych środowisk, przede wszystkim wiejskich.

Ministerstwo organizuje także konkursy otwarte na realizację projektów wpisujących się w zadania statutowe Ministerstwa.

Biorąc udział w programie Radosna Szkoła warto się zapoznać z następującymi aktami prawnymi:

- Uchwała Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2009 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Rządowego programu wspierania w latach 2009-2014 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I-III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia - „Radosna szkoła”
- Uchwała Rady Ministrów z dnia 7 lipca 2009 r. w sprawie Rządowego programu wspierania w latach 2009-2014 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki,

wychowania i opieki w klasach I-III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia - „Radosna szkoła”

- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie form i zakresu finansowego wspierania organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I-III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia (wersja skierowana do publikacji w Dzienniku Ustaw).

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Program „Edukacja kulturalna”

Celem programu jest aktywizacja i inspiracja zachowań twórczych, rozwijanie ekspresji twórczej i kreatywności, a także wzbogacenie oferty artystycznej edukacji pozaszkolnej skierowanej do dzieci i młodzieży. W ramach programu finansowane są m.in. interdyscyplinarne projekty edukacyjne, projekty animacyjne tworzone we współpracy ze społecznością lokalną i edukacyjne projekty międzypokoleniowe.

Budżet programu na rok 2010 wyniósł 11,5 mln. Wymagany wkład własny (liczony ze środków pozyskanymi z innych źródeł) wynosi minimum:

- 25% dla organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych,
- 35% dla samorządowych instytucji kultury,
- 35% dla podmiotów gospodarczych działających w sferze kultury.

W wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego może podjąć decyzje o zmniejszeniu lub odstąpieniu od konieczności posiadania wkładu własnego. Wnioski na realizację projektów w 2010 r. można było składać w terminach do 30 listopada 2009 roku lub do 31 marca 2010 roku. Drugi nabór się nie odbył, ponieważ wszystkie środki zostały wydane w pierwszym naborze. Warto jednak zaglądać na stronę ministerstwa (zakładka PROGRAMY MINISTRA), ponieważ program Edukacja Kulturalna był już ogłaszany w latach ubiegłych i prawdopodobnie będzie kontynuowany w kolejnych.

Kto może otrzymać dotację?

Organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe, samorządowe instytucje kultury, podmioty gospodarcze działające w sferze kultury.

Wysokość dotacji: minimum 30 tys. zł

Gdzie szukać informacji?

www.mkidn.gov.pl

Osoby do kontaktu:

Anna Wotlińska - awotlinska@mkidn.gov.pl (koordynator programu)

Małgorzata Kurek - mkurek@mkidn.gov.pl

UWAGA! Obowiązkowe jest złożenie aplikacji do programu w wersji elektronicznej poprzez system EBOI - <https://mkidn.eboi.pl/>

Ministerstwo Sportu i Turystyki

Moje boisko – ORLIK 2012

Program zakłada budowę ogólnodostępnych, bezpłatnych kompleksów boisk sportowych wraz z szatniami i zapleczem socjalnym, w każdej gminie na terenie całego kraju. Założeniem programu jest udostępnienie dzieciom i młodzieży nowoczesnej infrastruktury sportowej w celu aktywnego uprawiania sportu. W ramach projektów finansuje się budowę dwóch

oświetlonych i ogrodzonych po obwodzie boisk: piłkarskiego i wielofunkcyjnego oraz wolnostojącego zaplecza sanitarno-szatniowego.

Kto może otrzymać dotację?

Jednostki samorządu terytorialnego, które aplikują o udział w programie do właściwych terenowo urzędów marszałkowskich, które z kolei dokonują wyboru beneficjentów programu.

Termin realizacji zadania: do 31.12.2010 r., nabór został zakończony w marcu 2010r., nie wiadomo, czy będzie wznawiany.

Gdzie szukać informacji?

www.orlik2012.pl

www.msport.gov.pl

*Podstawą prawną Programu „Moje Boisko – Orlik 2012” jest rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 6 kwietnia 2009 roku w sprawie dofinansowania z budżetu państwa zadań związanych z budową i remontami obiektów sportowych oraz rozwijaniem sportu (Dz. U. z 7 kwietnia 2009 roku Nr 56, poz. 463).

Mimo zakończonego procesu naboru wniosków warto monitorować stronę Ministerstwa w poszukiwaniu konkursów. W zeszłym roku jednym z nich był KAROL - na najlepszą inicjatywę z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży w środowisku wiejskim.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Celem FIO jest zwiększenie udziału organizacji pozarządowych oraz podmiotów kościelnych i związków wyznaniowych prowadzących działalność pożytku publicznego w realizacji zadań publicznych. Program jest skierowany na zwiększenie udziału obywateli w życiu społecznych i na pobudzenie aktywności środowisk lokalnych.

FIO jest realizowany w ramach pięciu priorytetów. Dofinansowania działań wspierających rozwój dzieci można szukać w priorytecie III – **Integracja i aktywizacja społeczna**. Wsparcie w FIO można otrzymać składając wniosek w otwartym konkursie ofert na najlepsze projekty FIO.

Kto może otrzymać dotację?

Organizacje pozarządowe, osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, spółdzielnie socjalne.

Czas trwania projektów: projekty jednoroczne i dwuletnie

Wysokość dotacji:

Projekty jednoroczne – od 10 do 300 tys. zł

Projekty dwuletnie – od 10 do 300 tys. zł

Gdzie szukać informacji?

*Szczegółowe zasady przyznawania dotacji oraz kryteria oceny wniosków, w tym kryteria formalne, merytoryczne, horyzontalne i strategiczne, zostały opisane w dokumencie *Zasady przyznawania i rozliczania dotacji w ramach Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich w 2010 roku*, dostępnym na stronie internetowej <http://www.pozytek.gov.pl/> lub <http://www.crzl.gov.pl>

3. Fundacje, stowarzyszenia i instytucje dotacyjne działające na terenie kraju

Fundacja Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego

To organizacja pozarządową działająca od 2003 roku. Celem Fundacji jest zapewnienie optymalnych warunków rozwoju i wyrównanie szans edukacyjnych wszystkim dzieciom od urodzenia do 10 roku życia.

Fundacja organizuje programy dotacyjne skierowane na rozwój dzieci z małych miejscowości, ze środowisk zaniedbanych ekonomicznie i kulturowo.

Fundacja powołała Partnerstwo Na Rzecz Rozwoju i Edukacji Małych Dzieci.

Program „Gdy nie ma przedszkola”

Program powstał w odpowiedzi na pogłębiające się w latach dziewięćdziesiątych zaniedbania dotyczące edukacji małych dzieci w Polsce oraz brak dostępu do edukacji przedszkolnej na wsi. Jego długofalowym celem jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci w wieku 3-5 lat na terenach wiejskich poprzez stworzenie i upowszechnienie nowej formy edukacji przedszkolnej, bardziej elastycznej i dopasowanej do potrzeb i możliwości finansowych gmin wiejskich. Od 2004 roku celem programu GNP jest promocja i upowszechnienie Ośrodków Przedszkolnych – alternatywnej w stosunku do przedszkola innej formy edukacji przedszkolnej (o tym, jak założyć Ośrodek Przedszkolny możecie przeczytać pod adresem: http://www.frd.org.pl/programy/aktualne/gdy_nie_ma_przedszkola_program_educacyjny_dla_wsi/jak_dziala_osrodek)

Program „Gdy nie ma przedszkola” jest otwarty, można się do niego zgłaszać przez cały czas.

Kto może przystąpić do programu?

gminy wiejskie lub miejsko-wiejskie chcące założyć alternatywne formy edukacji przedszkolnej na swoim terenie lub już prowadzące Ośrodki Przedszkolne; organizacje pozarządowe

Gdzie szukać informacji?

www.frg.org.pl

osoba do kontaktu: Anna Blumsztajn – koordynator programu, ablumsztajn@frd.org.pl

Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży

Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży powstała w 1992 roku przy wsparciu International Youth Foundation. Jej działania mają na celu wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży oraz sprzyjają formowaniu się pokolenia odpowiedzialnych, twórczych ludzi, aktywnie kształtujących własne życie i środowisko lokalne. W ramach swojej działalności PFDiM corocznie ogłasza konkursy dotacyjne, które są skierowane na rozwój najmłodszych. Poniżej zostaną zaprezentowane te programy, z których mogą skorzystać instytucje i organizacje działające na obszarach wiejskich.

Świetlica – moje miejsce

„Świetlica – moje miejsce” to program partnerski Fundacji PZU i Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży adresowany do dzieci w wieku 8-13 lat. Głównym celem programu jest

zapewnienie dzieciom ze szkół podstawowych miejsc, w których między zajęciami szkolnymi a pobytem w domu mogłyby uczestniczyć w zajęciach edukacyjnych i rozwijać się intelektualnie. Ważnym celem programu jest także przygotowanie dorosłych uczestników programu (opiekunów, wolontariuszy, rodziców) do organizowania zajęć edukacyjnych w świetlicy i tworzenia przyjaznej przestrzeni dla dzieci.

Od 2005 roku w programie uczestniczą 34 świetlice z województwa podlaskiego, łódzkiego i świętokrzyskiego. Program ten jest cykliczny, obecnie trwa IV edycja, w której bierze udział 17 organizacji z całej Polski. W marcu tego roku został rozstrzygnięty konkurs dotacyjny. Termin kolejnego nie jest jeszcze znany, prawdopodobnie ruszy on dopiero w przyszłym roku.

Kto może otrzymać dotacje?

Organizacje pozarządowe

Wysokość dotacji: do 14 tys. zł

Gdzie szukać informacji?

www.pcyf.org.pl

e-mail: pcyf@pcyf.org.pl

koordynator programu: Arkadiusz Brzeziński, a.brzezinski@pcyf.org.pl

Lokalne Fundusze Młodych

Pilotażowy program Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży i Fundacji Wspomagania Wsi mający na celu ożywienie lokalnych środowisk młodzieżowych oraz pobudzenie współpracy między samorządami gmin, a młodymi ludźmi. Jego nowa formuła opiera się na dwojakim źródle finansowania – z jednej strony Fundusz jest dotowany przez PFDiM oraz FWW, z drugiej źródłem finansowania jest gmina, na terenie której Fundusz został utworzony.

Fundusz zarządzany jest przez lokalnie działające organizacje pozarządowe, które z kolei na drodze konkursów wyłaniają projekty przeznaczone do realizacji. Projekty te mogą być realizowane przez nieformalne grupy młodzieży. Polegają one głównie na realizacji zainteresowań młodych ludzi i wiążą się z działaniami społecznymi angażującymi społeczność lokalną, w tym najmłodszych. W pilotażowej edycji Fundusz opiewał na kwotę 20 tys. zł. Połowa kwoty pochodziła od PFDiM oraz Fundacji Wspomagania Wsi, połowę zapewniały gminy. Obecnie przygotowywana jest kolejna edycja programu. Jednak dokładnie nie wiadomo jeszcze, kiedy zostanie ogłoszony nabór wniosków. Wiadomo jednak, że do programu będą mogły się przyłączyć również nowe gminy. Warto zapytać, czy Wasza gmina nie mogłaby być jedną z nich!

Gdzie szukać informacji?

www.pcyf.org.pl

osoba do kontaktu: Marcin Szcześniak, m.szczesniak@pcyf.org.pl

Fundacja im. Jana Kantego Steczkowskiego

Fundacja została powołana w 2005 r. przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Jej misją jest tworzenie przyjaznego, bezpiecznego i inspirującego otoczenia do rozwoju dzieci i młodzieży, które z racji miejsca zamieszkania i sytuacji materialnej rodziny mają utrudniony dostęp do podstawowych dóbr edukacji, nauki, kultury.

Dotacje Fundacji:

Program Na dobry początek

Jest ogłaszany minimum raz w roku. Jego celem jest wsparcie inicjatyw edukacyjnych skierowanych do dzieci w wieku 3-5 lat zamieszkujących tereny wiejskie i miejscowości do 20 tys. mieszkańców. O dofinansowanie mogą ubiegać się podmioty nie działające dla osiągnięcia zysku: stowarzyszenia, fundacje, świetlice wiejskie, biblioteki, domy kultury, przedszkola i pozostałe instytucje działające dla dobra publicznego, mające osobowość prawną i zarejestrowane w miejscowościach do 20 tys. osób.

W tegorocznej edycji konkursu dofinansowane będą projekty w dwóch ścieżkach:

- ścieżka I – nowatorskie projekty w zakresie edukacji bądź wychowania, kierowane do dzieci w wieku 3 - 5 lat,
- ścieżka II – projekty mające na celu ułatwienie dostępu do edukacji w grupach rówieśniczych dzieciom w wieku 3 - 5 lat na terenach, na których nie ma dostępu do przedszkoli lub jest on utrudniony. Projekty powinny uwzględniać zaangażowanie rodziców /opiekunów w ich współtworzenie.

Konkurs przebiega dwuetapowo. W pierwszym etapie podmioty przesyłają listy intencyjne z krótkim opisem pomysłu na projekt. Spośród nadesłanych zgłoszeń grupa ekspertów wybiera grupę najwyższej ocenionych wniosków, które przechodzą do drugiego etapu konkursu. W drugim etapie podmioty przygotowują pełne wnioski. Dofinansowanie otrzyma grupa około 20 podmiotów na realizację projektów w okresie od stycznia do czerwca 2011 r.

Wymagany jest wkład własny w realizację projektu w kwocie minimum 10% wartości dofinansowania.

Wysokość dotacji: od 3 do 10 tys. zł

Czas trwania projektu: styczeń – czerwiec 2011 r.

Gdzie szukać informacji?

www.fundacja-steczковского.pl

UWAGA!

20 kwietnia Fundacja im. Jana Kantego Steczkowskiego ogłosiła trzecią edycję konkursu grantowego "Na dobry początek!" o dofinansowanie projektów edukacyjnych dla dzieci w wieku 3 - 5 lat mieszkających na terenach wiejskich i w miejscowościach do 20 tys. mieszkańców.

Listy intencyjne można składać **do 17 maja 2010 r.**

Osoba do kontaktu: Anna Biernat, fundacja@fundacja-steczковского.pl

Program Przyjazne Przedszkole

Program Przyjazne przedszkole powstał po to, by dzieci z małych miejscowości mogły za pomocą ciekawych i skutecznych metod poznawać zasady bezpiecznego funkcjonowania w społeczeństwie oraz rozwijać swoje umiejętności i zaspokajać ciekawość świata. Program jest realizowany od 2008 r. Przewiduje dofinansowanie na renowację/budowę placu zabaw oraz szkolenia dla nauczycieli wychowania przedszkolnego.

Wybór społeczności, w których realizowany jest program dokonywany jest we współpracy z pracownikami BGK. Pracownicy rekomendują społeczności, w których ich zdaniem istnieje duża potrzeba realizacji programu. Po weryfikacji informacji zawartych w rekomendacjach przez Zarząd Fundacji oraz wizytach w wybranych społecznościach dokonywany jest ostateczny wybór gmin, w których realizowany będzie program. Jeśli w pobliżu Waszej miejscowości funkcjonuje placówka BGK możecie zgłosić pracownikom Wasz pomysł – może właśnie on zyska dofinansowanie.

Gdzie szukać informacji?

www.fundacja-steczковского.pl

fundacja@fundacja-steczковского.pl

Fundacja Wspomagania Wsi

To największa w Polsce Fundacja działająca na rzecz wsi. Powstała w 1999 roku w wyniku połączenia Fundacji Wspomagającej Zaopatrzenie Wsi w Wodę i Fundacji Rolniczej. Celem Fundacji jest wspomaganie inicjatyw gospodarczych i społecznych mieszkańców wsi i małych miast, a także inicjatyw związanych z poprawą stanu infrastruktury obszarów wiejskich. FWW podejmuje szereg działań na rzecz rozwoju społecznego i kulturalnego wsi, rozwoju oświaty oraz ochrony środowiska naturalnego.

Jej działania są skierowane także w stronę rozwoju dzieci z terenów wiejskich. Poniżej przedstawiamy listę programów dotacyjnych FWW skoncentrowanych na wsparciu dzieci.

Pożyteczne wakacje

FWW co roku ogłasza kolejne edycje programu „**Pożyteczne wakacje**”. Jego celem jest zorganizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży, która pozostaje w czasie wakacji w swoich miejscowościach. Program jest kierowany do dzieci i młodzieży mieszkających na wsiach i w miejscowościach liczących do 6 000 mieszkańców.

Kto może otrzymać dotację?

Lokalne organizacje realizujące projekt w miejscowościach, które nie są siedzibą gminy.

Wysokość dotacji: do 3 tys.zł

Czas trwania projektu: od 10 dni do 2 tyg.

Gdzie szukać informacji?

www.fww.org.pl

Osoby do kontaktu: Jolanta Plater i Jan Leopold - tel.: (22) 636 25 71 – 75

jplater@fww.org.pl, jleopold@fww.org.pl

Pożyteczne ferie

Celem programu jest umożliwienie dzieciom/młodzieży spędzenia ferii w swojej społeczności lub gminie w sposób pożyteczny, atrakcyjny i bezpieczny. Oczekiwane są projekty, które oprócz waloru integracyjnego będą posiadały także edukacyjny, a więc przyczynią się do rozwijania zainteresowań, pogłębiania wiedzy i umiejętności praktycznych.

Kto może otrzymać dotację?

Lokalne organizacje realizujące projekt w miejscowościach, które nie są siedzibą gminy.

Wysokość dotacji: do 2 tys. zł

Czas trwania projektu: minimum 7 dni

Gdzie szukać informacji?

www.fww.org.pl

Osoby do kontaktu: Jolanta Plater i Jan Leopold - tel.: (22) 636 25 71 – 75

jplater@fww.org.pl, jleopold@fww.org.pl

Nasza świetlica - nasz klub

Celem programu jest założenie we wsiach, które nie są siedzibami gmin, świetlic rozumianych jako miejsca spotkań, edukacji, dostępu do Internetu, miejsce realizacji programów i zajęć dla dzieci i mieszkańców wsi. Świetlice mają być zarządzane przez sołtysów, rady sołeckie lub organizacje pozarządowe działające i mające siedziby na terenach wiejskich.

Świetlice mają być prowadzone przede wszystkim przez lokalne organizacje pozarządowe, które mogą mieć w nich również swoją siedzibę.

Kto może otrzymać dotację?

Lokalne organizacje pozarządowe, ochotnicze straże pożarne, koła gospodyń wiejskich oraz parafie.

Wysokość dotacji: 5 – 20 tys. zł

Czas trwania projektu: minimum 12 miesięcy

Gdzie szukać informacji?

www.fww.org.pl

Osoba do kontaktu: Ewa Żuławnik, ezulawinik@fww.org.pl

Nidzicka Fundacja Rozwoju NIDA

Rozpoczęła swoją działalność w 1994 r. **Celem Fundacji** jest wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, tworzenie warunków dla rozwoju turystyki, wspieranie wszelkich inicjatyw na rzecz zmniejszania bezrobocia i rozwoju gospodarczego, wspieranie inicjatyw w zakresie edukacji, kultury, ochrony środowiska, ochrony zabytków i rozwoju gospodarczego oraz upowszechnianie i wspieranie inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej. Swoje cele realizuje m.in. poprzez udzielanie mikropożyczek oraz organizowanie konkursów dotacyjnych – jednym z nich jest program English Teaching.

Program English Teaching

Program inicjuje i wspiera działania na rzecz promocji języka angielskiego oraz poprawy poziomu jego nauczania wśród dzieci i młodzieży z małych miast i wsi. Tym samym służy wyrównywaniu ich szans edukacyjnych. Program English Teaching został stworzony przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności w 2000 r. Od sierpnia 2002 r. krajowym operatorem Programu jest Nidzicka Fundacja Rozwoju NIDA. Celem Programu jest wspieranie działań na rzecz poprawy poziomu nauczania języka angielskiego i jego promocja wśród dzieci i młodzieży z małych miast i wsi oraz wspieranie rozwoju zawodowego nauczycieli języka angielskiego spoza dużych aglomeracji miejskich

Jednym z podstawowych elementów Programu są konkursy grantowe:

SMALL GRANTS to konkurs grantowy, w ramach którego szkoły, organizacje pozarządowe oraz instytucje oświatowe ubiegają się o dotacje na realizację projektów związanych z nauczaniem języka angielskiego w ciekawej, pozalekcyjnej formie. Wśród nagrodzonych dotychczas projektów są m.in.: kluby miłośników kultury anglosaskiej, dyskusyjne kluby filmowe, koła teatralne. W małych szkołach tworzone są biblioteki z literaturą i prasą anglojęzyczną oraz organizowane są konkursy i festiwale.

FOLLOW ME to przedsięwzięcie wspierające projekty realizowane wcześniej w ramach konkursu Small Grants. Grupa Doradcza Ekspertów wybiera te, które są godne powielenia w innych szkołach, gminach. Realizatorzy projektów uznanych za "modelowe" uczestniczą w zamkniętym konkursie grantowym FOLLOW ME i ubiegają się o dotacje na kontynuację działań. Dotowane organizacje opracowują m.in. publikacje z opisem projektów, które stanowią inspirację dla innych szkół i organizacji.

Kto może otrzymać dotację?

Organizacje pozarządowe, szkoły i inne niekomercyjne instytucje oświatowe z miejscowości do 20 tysięcy mieszkańców

Wysokość dotacji: Small Grants: do 12 tys. zł, Follow me: do 20 tys. zł

Gdzie szukać informacji?

strona programu: www.englishteaching.home.pl

osoby do kontaktu:

Justyna Kowalczyk, e-mail: et@nida.pl

Joanna Waškiewicz, e-mail: j.waskiewicz@nida.pl

Fundacja Rozwoju Wolontariatu

Fundacja Rozwoju Wolontariatu jest młodą organizacją. Fundacja powstała w 2010 roku i jej głównym zadaniem jest realizacja programu „PROJEKTOR – wolontariat studencki”. Celem Fundacji jest promocja kultury wolontariatu i działanie na rzecz kształtowania odpowiedzialnych i aktywnych postaw obywatelskich. Program Projektor jest programem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanym przez Fundację Rozwoju Wolontariatu

PROJEKTOR – wolontariat studencki

Program ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży mieszkającej na wsi i w małych miastach, dotarcie do dzieci i młodzieży z małych miejscowości z aktywnością i wiedzą studentów, którzy przekazują pozytywne wzorce i własnym przykładem zachęcają do rozwoju. W ramach programu grupy studentów-wolontariuszy (od dwóch do pięciu osób) realizują przygotowane przez siebie projekty edukacyjne rozwijające wiedzę, umiejętności oraz zainteresowania dzieci i młodzieży. Projekty prowadzone są w czasie wolnym od zajęć, w trakcie roku szkolnego oraz w wakacje i ferie. Projekty dotyczą konkretnej dziedziny nauki, przedmiotu lub wybranego obszaru aktywności: mogą to być np. zajęcia plastyczne, artystyczne, sportowe, informatyczne, teatralne lub lingwistyczne.

W projekcie może uczestniczyć każdy, kto ma pomysł na działanie. Wystarczy zarejestrować się w bazie projektów, wypełnić elektroniczny formularz, następnie nawiązać kontakt z koordynatorem regionalnym i można już realizować projekt.

Szkoła deklaruje uczestnictwo w Programie wypełniając formularz rejestracyjny w internetowej bazie projektów edukacyjnych programu „PROJEKTOR – wolontariat studencki”, który znajduje się na stronie projektor.org.pl Rejestracja pozwala szkole na zgłoszenie własnego pomysłu – zapotrzebowania na określone kategorie i tematykę projektów oraz na przeglądanie ofert wolontariuszy i wybór interesujących szkołę zajęć.

Więcej szczegółów – zakładka DO POBRANIA, w której znajduje się REGULAMIN PROGRAMU.

Kto może otrzymać dotacje?

Oferta Programu skierowana jest do:

a) Szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z miejscowości do 20 tys. mieszkańców z terenu całej Polski. W wyjątkowych sytuacjach możliwy jest także udział innych placówek oświatowych (np. świetlice, ośrodki kultury) i szkół podstawowych i gimnazjalnych z miast powyżej 20 tys. mieszkańców. O możliwość realizacji projektu w ww. przypadkach zainteresowane instytucje zwracają się pisemnie do Kierownika Programu na adres realizatora Programu:

Fundacja Rozwoju Wolontariatu

ul. 3 Maja 18/1

20-078 Lublin

b) Środowisk akademickich w całej Polsce – studentów, absolwentów, doktorantów, kadry naukowej (a także organizacji studenckich i kół naukowych jako organizacji współpracujących z Programem) zainteresowanych realizacją projektów edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą na zasadzie wolontariatu.

Gdzie szukać informacji?

strona programu: www.projektor.org.pl

e-mail: biuro@frw.org.pl

portal społecznościowy: www.inspiruj.pl

Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga

Fundacja Kronenberga powstała w 1996r. i wspiera działania na rzecz dobra publicznego w zakresie edukacji i rozwoju lokalnego. W ramach programu Fundacja udziela dofinansowań instytucjom non-profit na przedsięwzięcia mieszczące się w ramach dwóch głównych obszarów programowych: edukacja oraz rozwój lokalny. Jednym z dofinansowanych działań jest twórczość artystyczna dzieci i młodzieży.

Fundacja finansuje, w ramach wszystkich obszarów programowych, takie działania, jak m.in.: warsztaty, szkolenia, konkursy i olimpiady. Wnioski o dofinansowanie mogą składać fundacje, stowarzyszenia, szkoły, domy kultury, biblioteki oraz jednostki samorządu terytorialnego działające na rzecz dobra publicznego.

Wnioski o dotacje przyjmowane są za pośrednictwem **Elektronicznego Systemu Obsługi Wniosków o Dotacje**.

Gdzie szukać informacji?

<http://www.citibank.pl/poland/kronenberg/polish/index.htm>

e-mail: poczta@kronenberg.org.pl

Fundacja Nasza Ziemia

Organizacja pozarządowa założona w 1994 r. przez Mirę Stanisławską-Meysztowicz. Realizuje cele mające status pożytku publicznego, specjalizując się w edukacji ekologicznej i obywatelskiej. Od początku koordynuje w Polsce kampanię „Sprzątanie świata”. Prowadzi wiele programów ekologicznych, w tym te skierowane do najmłodszych.

Konkurs grantowy: Moje Silne Drzewo

Organizatorami konkursu są Fundacja Nasza Ziemia i Firma Żywiec Zdrój. Celem konkursu jest przygotowanie i realizacja działań na rzecz poszerzania wiedzy o drzewach, informowania o problemach lasów, promocji ochrony lasów i drzew oraz inicjowania działań w zakresie ochrony i sadzenia drzew, a także promocji poszanowania wody.

Kto może otrzymać dotację?

Konkurs adresowany jest do przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich, publicznych i niepublicznych, a także do instytucji zajmujących się edukacją ekologiczną z terenu całej Polski.

Wysokość dotacji: do 5 tys. zł

Czas trwania projektu: 1 stycznia – 31 października 2010r.

Gdzie szukać informacji?

www.mojesilnedrzewo.pl

mojesilnedrzewo@naszaziemia.pl

osoba do kontaktu: Katarzyna Dulińska, kasia.dulinska@naszaziemia.pl

Fundacja J&S Pro Bono Poloniae

Działa od początku 2001 roku i jest jedną z nielicznych w Polsce fundacji korporacyjnych. Została powołana przez akcjonariuszy firm z sektora naftowego i petrochemicznego, zrzeszonych w MERCURIA ENERGY GROUP Ltd., które działają w na 5 kontynentach w 17 państwach świata.

Fundacja wspiera przede wszystkim inicjatywy, które pomagają ludziom aktywnym i ambitnym, dają szansę na osiągnięcie sukcesu a także wspiera te pomysły i propozycje, które służą rozwojowi kultury i przeciwdziałają wszelkim patologiom społecznym takim jak nietolerancja i dyskryminacja. Fundacja wspiera inicjatywy na rzecz dzieci i młodzieży organizując m.in. program. **Dla dzieci i młodzieży**, a w jego ramach konkurs **Aktywna Wiosna**. Celem programu „Aktywna Wiosna” jest promowanie aktywności wśród ludzi młodych, zachęcanie do działania i rozwijania zainteresowań, nauka komunikowania i radzenia sobie w trudnych sytuacjach, wzmacnianie więzi międzyludzkich i chęci działania na rzecz społeczności lokalnych.

Organizuje także warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych i gimnazjalnych. Sfinansowała także część programu Krajowego Funduszu Na Rzecz Dzieci „Pomoc wybitnie uzdolnionym uczniom szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich w latach 2003 – 2006”.

Fundacja J&S PRO BONO POLONIAE przekazuje dotacje innym fundacjom, stowarzyszeniom i wszelkiego typu organizacjom pozarządowym. Organizacje z tzw. „trzeciego sektora” mogą otrzymać pieniądze na realizację konkretnych zadań mieszczących się w zakresie programów prowadzonych przez Fundację J&S PBP.

Projekt, na który można starać się o dofinansowanie powinien spełniać następujące warunki:

1. musi być zgodny ze statutowymi celami organizacji składającej wniosek,
2. musi być realizowany bezpośrednio przez wnioskodawcę,
3. ma mieć określony czas realizacji (z podziałem na etapy),

4. powinien posiadać inne źródła finansowania (tylko w szczególnych przypadkach dotacja z Fundacji może pokrywać 100% kosztów).

W chwili obecnej nabory nowych wniosków zostały wstrzymane. Na razie nie wiadomo, kiedy programy zostaną wznowione, warto więc na bieżąco sprawdzać informacje na stronie.

Kto może otrzymać dotację?

Fundacje, stowarzyszenia i wszelkiego typu organizacje pozarządowe.

Gdzie szukać informacji?

www.jsprobono.pl

Osoba do kontaktu: Magdalena Magda, koordynator ds. programowych

m.magda@jsprobono.pl

Centrum Edukacji Obywatelskiej

Fundacja jest instytucją oświatową i organizacją pozarządową posiadającą status organizacji pożytku publicznego (OPP). Powstała w 1994 r.

Celem fundacji jest wspieranie instytucji edukacyjnych pracujących z dziećmi i młodzieżą, prowadzenie nieodpłatnego doskonalenia nauczycieli, poprawa jakości pracy szkoły, a także kształtowanie postaw obywatelskich w społeczeństwie. Oprócz prowadzenia akcji edukacyjnych CEO organizuje kursy i szkolenia dla nauczycieli i opracowuje szkolne programy i podręczniki z zakresu edukacji obywatelskiej.

Poczytaj mi, przyjacielu

To program, w którym młodzi ludzie (uczniowie gimnazjów, liceów) czytają książki najmłodszym. Przystąpiło do niego już ponad 150 szkół. Młodzi ludzie systematycznie (raz na tydzień) czytają dzieciom ze szkół podstawowych, przedszkoli, szkół specjalnych, świetlic i domów dziecka. Aby się przyłączyć, wystarczy wysłać formularz zgłoszeniowy.

Kto może być uczestnikiem?

Uczestnikami programu mogą być nauczyciele i uczniowie szkół z Polski, każde zgłoszenie jest rozpatrywane w ciągu 7 dni, udział w programie jest bezpłatny.

Gdzie szukać informacji?

Strona programu: http://www.ceo.org.pl/poczytaj_zgloszenie

poczytaj@ceo.org.pl.

Fundacja Talizman

Fundacja powstała w 2007r. Jej działania związane są m.in. z edukacją w wiejskich szkołach. Konkursy organizowane przez FT są nastawione na rozwój indywidualny i poszerzanie idei społeczeństwa obywatelskiego.

Program „Transfer Energii”

Celem programu jest współtworzenie sieci niezależnych i samowystarczalnych szkół, jednocześnie pełniących funkcję Centrów Rozwoju Wsi. Program skierowany jest do istniejących na terenach wiejskich szkół, prowadzonych przez lokalne stowarzyszenia rodziców. Pilotażowo program jest wdrażany w województwie warmińsko-mazurskim, ale

planowana jest ogólnopolska edycja. Na przełomie lipca i sierpnia mają zapaść w tej sprawie decyzje. W ramach programu funkcjonuje Fundusz Stypendialny dla dzieci z małych wiejskich szkół. Przeznaczony jest on tylko i wyłącznie na działania rozwijające zdolności i umiejętności uczniów pod kątem edukacyjnym.

Podstawowe zasady otrzymania środków z Funduszu to:

1. Szkoła otrzymuje do dyspozycji pulę środków, proponuje jej wykorzystanie, które musi być zaakceptowane przez Fundację.

2. 50% środków musi być przeznaczony na potrzeby uczniów najzdolniejszych a drugie 50% na tych, którzy mają problemy z nauką (np. logopedyczne) ale chcą się uczyć.

3. Stypendystami mogą zostać wyłącznie uczniowie angażujący się w projekty dobroczynne i rozwojowe na rzecz swojej społeczności.

Gdzie szukać informacji?

www.talizman.org/index.html

talizman@talizman.org

Fundacja Fundusz Współpracy

Fundusz Dla Organizacji Pozarządowych

Fundusz dla Organizacji Pozarządowych (FOP) został ustanowiony w ramach Mechanizmów Finansowych i przeznaczony jest dla organizacji pozarządowych na realizację przedsięwzięć o charakterze niedochodowym, przyczyniających się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego, zwiększenia roli społeczeństwa obywatelskiego w Polsce oraz zacieśniania współpracy pomiędzy Polską a Państwami - Darczyńcami.

Fundusz składa się z trzech komponentów. W ramach jednego z nich – **Równe szanse i integracja społeczna** przewidziano środki na pomoc dzieciom z biednych środowisk. Komponent III - Równe szanse i integracja społeczna ma na celu wsparcie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz poprawy sytuacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich ponownej integracji z resztą społeczeństwa. Wspierane będą projekty, które w obszarze tym realizują następujące cele:

- rozwiązywanie problemów społeczności lokalnych,
- wspieranie inicjatyw zwiększających udział społeczny grup marginalizowanych i mniej uprzywilejowanych,
- tworzenie równych szans dla najsłabszych lub dyskryminowanych grup społecznych,
- wsparcie dla organizacji pozarządowych działających w obszarach, w których państwo odgrywa niewielką rolę,
- wspieranie inicjatyw kulturowych,
- promocja rozwoju lokalnego i regionalnego,
- wymiana doświadczeń w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

Więcej informacji można znaleźć z Podręczniku Procedur Funduszu Dla Organizacji Pozarządowych:

http://funduszngo.pl/images/stories/ecorys/nabor_3_szanse/Podręcznik%20Procedur%20Funduszu%20dla%20Organizacji%20Pozarządowych%2006.01.2009%20akt.pdf

Kto może otrzymać dotacje?

Wnioskodawcami w ramach FOP mogą być wyłącznie:

- fundacje i stowarzyszenia,
- organizacje założone przez kościoły i/lub związki wyznaniowe,
- partnerzy społeczni (np. organizacje pracodawców i pracobiorców),
- inne organizacje pozarządowe charakter

Wysokość dotacji:

Min. wartość dofinansowania na jeden projekt, o jakie można się ubiegać wynosi 5tys. euro.

Max. wartość dofinansowania na jeden projekt, o jakie można się ubiegać wynosi 250 000 euro

Gdzie szukać informacji?

www.cofund.org.pl

www.funduszngo.pl

ngo@funduszngo.pl

Fundacja Orange

Fundacja powstała w 2005 r. Cele Fundacji to wszechstronna działalność wspomagająca rozwój gospodarki i nauki, w szczególności rozwój społeczeństwa informacyjnego, społecznej odpowiedzialności biznesu i zrównoważony rozwój oraz wspieranie nauki, edukacji, praw dzieci i młodzieży, oświaty, wychowania i kultury.

Akademia Orange

Celem programu grantowego Akademia Orange jest promowanie nowoczesnej edukacji dzieci i młodzieży poprzez wspieranie innowacyjnych projektów edukacyjnych, które w nowatorski i atrakcyjny sposób zachęcają do zdobywania wiedzy. Jednym z celów Akademii jest wyrównywanie szans w dostępie do kultury oraz promowanie aktywnych postaw wobec kultury. Beneficjentami Programu są dzieci i młodzież (do 18 roku życia) oraz instytucje i osoby pracujące z młodzieżą. Formularz Wniosku dostępny jest na stronie internetowej Programu pod adresem: www.fundacja.orange.pl/akademia

W latach 2009/2010 odbyła się I edycja programu, organizatorzy planują następne.

Kto może otrzymać dotację?

Organizacje pozarządowe, instytucje kultury (teatry, galerie, muzea, biblioteki, etc) oraz placówki oświatowe.

Wysokość dotacji: do 50 tys. zł

Gdzie szukać informacji?

www.fundacja.orange.pl

info@fundacijagrupytp.pl

Fundacja Banku Zachodniego WBK

Fundacja powstała w 1997 r. i jest organizacją wspierającą działalność charytatywną, kulturalną, oświatową i wychowawczą. Od kilku lat Fundacja przekazuje również szkołom i innym instytucjom sprzęt komputerowy, który w Banku wymieniany jest na nowy, a dla obdarowanych instytucji stanowi nieocenioną pomoc naukową i praktyczną.

Program Bank Dziecięcych Uśmiechów

Program BDU jest programem grantowym stworzonym z myślą o instytucjach pracujących, na co dzień z dziećmi z ubogich rodzin. Celem programu jest inwestowanie w edukację i rozwój talentów poszczególnych dzieci, których rodziny znalazły się w trudnej sytuacji materialnej.

W ramach programu organizacje mogą złożyć wniosek na dowolny projekt, który według nich odpowiada na zapotrzebowanie danego dziecka lub grupy dzieci.

Kto może otrzymać dotację?

Organizacje pozarządowe, świetlice środowiskowe, urzędy gminne, szkoły Rodzinne Domy Dziecka

UWAGA!

Każdego roku są podawane 3 terminy naboru wniosków.

Gdzie szukać informacji?

www.bdu.bzwbk.pl

fundacja@bzwbk.pl

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Program eTwinning

eTwinning to łączenie i współpraca bliźniaczych szkół w Europie za pośrednictwem mediów elektronicznych i promowanie szkolenia nauczycieli. Jest to edukacyjny program Unii Europejskiej, który promuje wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w szkołach. Uczniowie i nauczyciele wykorzystują Internet we współpracy ponad granicami. Współdziałają, wymieniają się informacjami i materiałami do nauki. W programie może wziąć udział każda chętna szkoła – wystarczy dokonać rejestracji i znaleźć zagranicznego partnera do realizacji projektu. Program NIE WYMAGA NAKŁADÓW FINANSOWYCH! Współpraca między placówkami odbywa się za pośrednictwem Internetu (e-mail, wideokonferencje, czaty).

Kto może wziąć udział w programie?

Przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne (przedział wiekowy uczniów 3-19 lat).

Gdzie szukać informacji?

www.etwinning.pl - skontaktujcie się z Waszymi koordynatorami regionalnymi, których adresy znajdziecie w zakładce – NASI PRZEDSTAWICIELE

Rejestracja do programu w zakładce – REJESTRACJA KROK PO KROKU

Fundacja PZU

Fundacja PZU jest fundacją korporacyjną funkcjonującą od 2004 r. u boku Grupy PZU. Jej celem jest wspieranie nowatorskich inicjatyw służących zwiększaniu dostępu do dóbr kultury i życia społecznego oraz rozwojowi indywidualnemu.

Konkurs dotacyjny – Wzbogacenie oferty edukacyjnej na terenach wiejskich i w małych miastach

Celem konkursu jest wsparcie inicjatyw edukacyjnych na obszarach wiejskich i w małych miastach (do 30 tys. mieszkańców). Ideą, jaka przyświeca konkursowi, jest szukanie pomysłów na rozbudzanie w uczniach ciekawości świata, pasji i aktywności życiowej, a także poprawianie standardów nauczania i rozwijania zdolności uczniów oraz aktywności.

Kto może otrzymać dotację?

Organizacje pozarządowe, osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.

Wysokość dotacji: do 50 tys. zł

Czas trwania projektu: do 9 miesięcy

Gdzie szukać informacji?

www.fundacja.pzu.pl

UWAGA!

Wnioski można składać do 16 lipca 2010r.

4. Europejskie programy dotacyjne

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

PO Kapitał Ludzki jest instrumentem Unii Europejskiej służącym wszechstronnemu rozwojowi zasobów ludzkich. 9 priorytetów wskazanych w Programie wyznacza 9 różnych obszarów wsparcia. Priorytety te są realizowane na szczeblu centralnym – przez właściwe ministerstwa, oraz na szczeblu regionalnym. Instytucją Zarządzającą PO KL jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (www.mrr.gov.pl). Instytucjami Pośredniczącymi, którym powierzona została realizacja priorytetów regionalnych, są właściwe urzędy w danym województwie (Urzędy Marszałkowskie, Wojewódzkie Urzędy Pracy).

Dofinansowaniu m.in. działań na rzecz dzieci z obszarów wiejskich służy Priorytet IX – Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach (opis priorytetów jest zawarty w dokumencie: *Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013*) **poddziałanie 9.1.1** - Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej, **poddziałanie 9.1.2** - Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych, a także **działania 9.5** – Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich oraz **7.3** – Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.

Kto może otrzymać dotację?

Wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych

Grupy docelowe:

- dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodzice
- przedszkola, szkoły i placówki oświatowe
- mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców
- społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów

- podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów

Wysokość dotacji: w zależności od działania, 7.3 – max. 50 tys. zł, 9.1.1 i 9.1.2 – min. 50 tys. zł

Gdzie szukać informacji?

strona PO KL: www.efs.gov.pl

punkty informacyjne PO KL funkcjonujące w Waszych województwach

Regionalny Program Operacyjny

Regionalny Program Operacyjny (RPO) to program przygotowany i zarządzany przez zarząd województwa, służący realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (Narodowej Strategii Spójności), składający się z siedmiu osi priorytetowych operacyjnych prowadzących do podniesienia konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju danego regionu. W Polsce istnieje 16 RPO. Dofinansowania na wspieranie rozwoju dzieci z obszarów wiejskich można szukać w ramach priorytetu V RPO – INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA, **działanie V.3 – Infrastruktura edukacyjna**. Dotacja może zostać przeznaczona na budowę/przebudowę przedszkoli, zakup ich wyposażenia i urządzeń wspomagających proces nauczania (np. sprzęt komputerowy).

Kto może otrzymać dotację?

Jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, kościoły, przedsiębiorcy itp.

Gdzie szukać informacji?

strony www Waszych województw np. www.rpo.lodzkie.pl

punkty informacyjne RPO funkcjonujące w każdym województwie

UWAGA! Projekty dopuszczone do wsparcia w działaniu V.3 w zakresie szkół oraz przedszkoli mogą otrzymać dofinansowanie **BEZ WZGLĘDU NA WARTOŚĆ PROJEKTU**.

Lifelong Learning Programme

Uczenie się przez całe życie (Lifelong Learning Programme) to program Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji i doskonalenia zawodowego, przewidziany na lata 2007-2013. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (www.frse.org.pl) pełni funkcję Narodowej Agencji Programu LLP. Jego celem jest rozwój różnych form uczenia się przez całe życie.

Program **Uczenie się przez całe życie** obejmuje:

- cztery programy sektorowe koncentrujące się na edukacji szkolnej (Comenius) szkolnictwie wyższym (Erasmus), szkoleniu zawodowym (Leonardo da Vinci) i edukacji dorosłych (Grundtvig);
- Program międzysektorowy koncentrujący się na zagadnieniach międzysektorowych (innowacyjność i współpraca w ramach uczenia się przez całe życie, języki obce, opracowywanie innowacyjnych technologii informacyjno komunikacyjnych (TIK), upowszechnianie i wykorzystywanie rezultatów);
- program wspierający nauczanie, badania i refleksje nad integracją europejską oraz kluczowe instytucje europejskie i stowarzyszenia (Program Jean Monet).

Jeden z wyżej wymienionych – **Comenius** - jest skierowany do wszystkich uczniów korzystających z edukacji szkolnej do końca szkoły średniej.

Program Comenius

Jednym z celów programu jest pomaganie młodym ludziom w nabyciu podstawowych umiejętności i kompetencji życiowych niezbędnych do rozwoju osobistego, przyszłego zatrudnienia i aktywnego obywatelstwa europejskiego. Program jest skierowany m.in. do uczniów korzystających z edukacji szkolnej do końca szkoły średniej, nauczycieli i pozostałego personelu tych szkół.

Formularze wniosków do pobrania na stronie internetowej:

<http://comenius.org.pl/index.php/ida/15/>

Nabory wniosków (w zależności od działania) są kilka razy w roku. Terminy naborów są zamieszczane w ZAPROSZENIACH DO SKŁADANIA WNIOSKÓW. Pełny tekst „Ogólnego zaproszenia do składania wniosków dot. LLP 2008–2010: aktualizacja na 2010 r. – Priorytety strategiczne” wraz z „Przewodnikiem po programie LLP” oraz formularzami wniosków można znaleźć na stronie: <http://ec.europa.eu/llp>. Wnioski muszą spełniać wszystkie warunki określone w pełnym tekście zaproszenia do składania wniosków oraz muszą być składane na udostępnionych formularzach.

Kto może otrzymać dotację?

W programie mogą wziąć udział szkoły publiczne i niepubliczne, funkcjonujące w systemie oświaty (art. 2 Ustawy o systemie oświaty), które realizują obowiązek przedszkolny, szkolny oraz obowiązek nauki: przedszkola, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne i artystyczne.

Jakie projekty mogą być realizowane?

Edukacyjne, partnerskie, dwu- i wielostronne, mobilności – patrz strona:

www.comenius.org.pl – zakładka *O programie*

Gdzie szukać informacji?

strona programu: www.comenius.org.pl

osoby do kontaktu:

Alicja Pietrzak - alicia.pietrzak@frse.org.pl

Liliana Budkowska - lbudkowska@frse.org.pl

Poakcesyjny Program Wspierania Obszarów Wiejskich

Program składa się z trzech części – Programu Integracji Społecznej, reformy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz kampanii informacyjno-świadomościowej na temat problemów integracji społecznej i reformy KRUS.

Dzięki PPWOW co piąta gmina w Polsce otrzymała pieniądze na rozwiązywanie ważnych problemów społecznych oraz wsparcie w przygotowywaniu bądź aktualizowaniu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Do programu zakwalifikowano 500 na 2,5 tys. polskich gmin. Wybrano te gminy wiejskie i miejsko-wiejskie, które są w najgorszej sytuacji z uwagi na mnogość problemów społecznych. Zadaniem gmin było wypracowanie własnych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, a pieniądze zostały przekazane na różnorodne działania społeczne – w zależności od specyficznych potrzeb gminy. Program, choć zakładano jego zakończenie w 2009 r. trwa do tej pory. Nie wiadomo, czy znajdują się środki na jego kontynuację w kolejnych latach.

Gdzie szukać informacji?

www.ppwow.gov.pl

Norweski Mechanizm Finansowy Mechanizm Finansowy EOG

Bezzwrotna pomoc finansowa dla Polski w postaci dwóch instrumentów pod nazwą: Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy (potocznie znanych jako fundusze norweskie), pochodzi z trzech krajów EFTA (Europejskiego Stowarzyszenie Wolnego Handlu), będących zarazem członkami EOG (Europejskiego Obszaru Gospodarczego), tj. Norwegii, Islandii i Liechtensteinu.

W okresie programowania 2004-2009 istniała możliwość uzyskania wsparcia w obszarze priorytetowym: **Opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem**. Projektami kwalifikującymi się do realizacji były m.in. te dotyczące realizacji pozalekcyjnych zajęć sportowo – rekreacyjnych dla dzieci oraz tworzenia otwartych ogólnodostępnych stref rekreacji dziecięcej (w tym: budowy boisk, placów zabaw, ścieżek zdrowia, ogródków Jordanowskich itp.).

W 2008 r. całkowicie zakończono nabory na dofinansowywanie pojedynczych projektów i programów w ramach Mechanizmu Finansowego EOG 2004-2009 oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2004-2009. Można jednak sprawdzać, czy nabory nie zostaną wznowione.

Gdzie szukać informacji?

www.eog.pl

www.eeagrants.org

Krajowy Punkt Kontaktowy

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Departament Programów Pomocowych i Pomocy Technicznej

ul. Wspólna 2-4

00-926 Warszawa

eog@mrr.gov.pl

**„Teraz nie pora myśleć o tym, czego ci brak. Lepiej pomyśl
o tym, co możesz zrobić z tym, co masz”**

Ernest Hemingway